

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

32. An sint denunciandi Confessarij sollicitantes, qui de tali delicto infamati non sint? Et an in crimine hæresis possit fieri inquisitio, licet contra reum nulla præcedat infamatio? Ex p. 4. tr. 5. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

Ex Edicto DD. Inquisit. & c. Ref. XXXI. & c. 391

Sp. uti. 11. numero 22. quia quamvis intra genus castitatis, juxta illorum opinionem levia illa sint; tamen intra Religionis genus, grave peccatum lethale est: sic in die Ieiunij patum cibi sumere, leve peccatum, ac veniale tantum est: nihilominus intra Religionis genus illo sumpto ad Sacramentum Eucharistiae accedere grave peccatum est. Et hæc omnia docet etiam Fagundez *præcep. 1. Eccl. lib. 4. cap. 3. n. 52.*

RESOL. XXXI.

An famina sollicita, si non denunciavit, & tamen Confessarius ex aliarum delatione confessus, vel convictus puniri sit, teneatur adhuc denunciare? Ex p. 4. tr. 5. Ref. 49.

§. 1. Probabiliter cum multis negativam sententiam docui in *part. 1. tr. 4. de denunciat. ref. 36.* Sed nota quod hæc sententia defendi potest, quando Confessarius fuit confessus, aut plenè convictus: & in primo casu ego illam tenui, ut patet ex titulo dictæ resolutionis. Secus autem dicendum est, si Confessarius sit absolutus, aut non plenè punitus ex defectu probationis, nam in tali casu adest obligatio denunciandi, quia promotor fiscalis S. Officij habet jam jus acquisitum ad procedendum contra Confessarium, quod non cessat per illam sententiam, sed nova adveniente probatione denuo reperitur causa, cum sit de re pertinente ad fidem, non enim in rem judicatam transeunt hujusmodi sententiæ: cum ergo hoc ita sit, non videtur cessare obligatio denunciandi, cum adhuc extet censura Inquisitorum, quæ in favorem causarum fidei posita est: unde quia non semper constat reum esse sufficienter punitum, regulariter denunciandus est. Et hæc omnia docet Soula *opuscul. de Confess. sollicit. tract. 2. capite 20. numero 12.*

2. Verum his non obstantibus Seraphinus Freitas *in addit. novis, ad tract. de Confess. sollicit. quæst. 3. n. 54.* adversus Soulam negativam sententiam tenet, etiam si Confessarius fuerit absolutus, aut non plenè convictus; unde in tali casu non obligat penitentem ad denunciandum, quia etiam præsumitur emendatus; ergo, ait ille, non erit denunciandus.

3. Non desinam tamen hic adnotare Bonacina in *tract. var. disp. 6. punct. 3. num. 15.* distinguere circa præsentem questionem, sic enim ait. Vel Confessarius confessus, seu convictus fuit de sollicitatione illius penitentis, qui nondum denunciavit; vel confessus, seu convictus fuit tantummodo de sollicitatione alterius: si confessus, vel convictus fuit de sollicitatione illius penitentis, probabile est penitentem non teneri ad denunciandum Confessarium, qui jam abjuravit illud delictum, quia iudicium bis exerceri non solet in idipsum, & res semel iudicata & punita, regulariter loquendo, in iudicium revocari non solet, ut iterum puniatur. Si verò Confessarius confessus, vel convictus tantummodo fuit de provocatione altariis penitentis, censetur penitentem adhuc teneri ad denunciandum, etiam si Confessarius semel abjuravit. Ratio est, tum quia sic non censetur sufficienter punitus, cum graviores penas pro pluribus delictis, quam pro uno rependere debeat, tum quia absolutus, vel condemnatus in causa hæresis accedente nova probatione iterum puniri, aut condemnari debet: ergo etiam in casu nostro accedente nova denunciatione puniri debet, consequenter penitens tenetur præfatum Confessarium denunciare. Ita Bonacina. Sed Freitas stando in suo principio semper dicit, quod pro qualibet abjuratone, Confessarius censetur emenda-

tus; ergo non erit denunciandus. Et hæc asserunt Doctores circa præsentem questionem. Sed sententiam Bonacina ego sequor.

RESOL. XXXII.

An sint denunciandi Confessarii sollicitantes, qui de tali delicto non sint infamati?
Et an in crimine hæresis possit fieri inquisitio, licet contra reum nulla præcedat infamatio? Ex part. 4. tract. 5. Ref. 1.

§. 1. Circa materiam hujus tractatus de Confessariis sollicitantibus, multas questiones explavi in *par. 1. tract. 4. a resol. 11.* sed quia enixe à multis rogatus fui, etiam per litteras, ut alia, si haberem, in lucem emitterem, ut eorum precibus satisfacerem, sequentia simul collegi; & ideo ad dubium præsentis resolutionis videtur negativè respondendum ex verbis appositis in Bullis Pontificiis, ibi, *quomodolibet diffamatos*, quibus apparet non posse Inquisitores se intro-mittere in hoc crimine, si non adsit infamia, cum constitutio pœnalis non sit extendenda ultra verborum latitudinem, ex *reg. odia, de reg. juris in 6. & ex l. cum quidam, ff. de liberis & posthumis*, & ideo Stephanus Fagundez de *præcep. Eccl. pr. 2. lib. 4. cap. 3. n. 31* & Marcellus Megala in *1. editione lib. 1. cap. 5. num. 14.* docuerunt non esse denunciandos Inquisitoribus Confessarios sollicitantes ad Venerem si aliquo modo de tali delicto non fuerint diffamati.

2. Sed hæc opinio destruit constitutiones Pontificias, & tollit praxim, ideo contrariam sententiam prorsus sustinendam esse puto. Vnde merito Megala in *2. editione, in apostilla marginali* mutavit sententiam, & adversus Fagundez ex eadem Societate novissimè insurgit Castrus Palaus *tom. 1. tract. 4. disp. 9. punct. 10. num. 3.* cui ego addo Emanuele de Moura *opus. 1. de Enfal. & incant. sect. 3. cap. 3. num. 11.* Acugnati *tract. de confess. sollicit. 9. 4. num. 4.* Soula de *Confess. sollicit. tract. 3. cap. 21. n. 2. seq. Portel. in addit. ad dub. Regul. ver. sollicitare, num. 11. & 20.* Peitinus in *privileg. Minim. tom. 2. Constit. 4. Greg. XV. s. 3. num. 3.* & Sanctarellum *tract. de hæresi cap. 44. dub. unum. 8.* quia sicuti in crimine hæresis potest fieri inquisitio, licet contra reum nulla præcedat diffamatio, ut docet Simancha *in Cathol. instit. tit. 43. num. 7. & seq. Rolandus à Valle lib. 3. conf. 8. num. 6.* Pegna in *Direct. Inquis. par. 3. comment. 16.* Scaccia de *iudiciis, in causa, & c. lib. 5. cap. 59. num. 10.* Campegius in *addit. ad Zanchinum tract. de hæresi, cap. 9. num. 9.* Rojas *singul. 3. n. 22.* & alij. Ita igitur in hoc crimine sollicitationis in confessione potest fieri inquisitio, quamvis non præcedat infamia, quod clarè apparet ex verbis constitutionis Pontificiæ, ibi, *diligenter inquiras & juxta facultatem tibi contra hæreticos, &c. procedas.*

3. Ad illa verò verba, *quomodolibet diffamatos*, quæ adversarii adducunt, respondeo non ob stare, quia, ut observat Acugna & Moura, illa particula *quomodolibet*, significat non necessariò requiri ut præcedat vera infamia, sed sufficere qualemcumque infamiam, ut constat ex *cap. statutum, §. in nulla, de rescript. in 6. & ex cap. indemnitate, §. sent. de elect. etiam in 6.* Igitur supradicta verba non exigunt infamiam simpliciter, sed eam, quæ quocumque modo talis dici queat, dicit enim *quomodolibet*, dicitur autem diffamatus aliquo modo, qui jam non habet integram & illatam famam, sed laceratam per notitiam, præsertim foeminarum, in qua est in proximo publicitatis periculo; vide etiam Freitas in *novis, addit. de Confess. sollicit. 9. 4. n. 62.* & DD. citatos.

Quæ omnes res. ad hæc tract. sunt conductæ.

sup. hoc in tr. 10. ref. 29. & 30.

4. Nota verò quòd post hæc scripta inveni Fagundes in *editione novissima*, ubi *supra* n. 83. suum iudicium circa præcedentem quæstionem præxi Sancti Tribunalis subijcere.

RESOL. XXXIII.

An si Confessarius post sollicitationem statim pœniteat se sollicitasse, sit denunciandus? Ex part. 4. tract. 5. Ref. 22.

§. 1. **A**ffirmativè respondet Antonius Sanctarellus *tr. de heresi, cap. 44. dub. unie. num. 18.* ubi sic ait: Incurret has pœnas Confessarius si in actu confessionis sollicitet fœminam, licet statim pœniteat se sollicitasse, nam quod factum est, nequit non fieri, *in bello, §. facta. ff. de capt. & postlim. rever.* quod est verum, etiam si ex magna animi perturbatione & vehementi passione fuerit motus ad huiusmodi sollicitationem. Ita ille, & post illum Martinus Bonacina *in tract. var. disp. 6. punct. 3. num. 4.* ubi ita asserit. Adde extare obligationem denunciandi Confessarium sollicitantem etiam si Confessarius statim pœniteat sollicitasse pœnitentem, & ratio huius opinionis fundatur in alia opinione asserente Confessarium emendatum esse denunciandum. Sed dato, & non concessio, quòd Confessarius emendatus non sit denunciandus, tamen adhuc in casu, de quo loquimur, magna prudentia opus est nam quilibet Confessarius sollicitans ad effugiendam denunciationem potest dicere se pœnituisse de sollicitatione facta. Unde regulariter puro esse supradictos Confessarios denunciandos.

RESOL. XXXIV.

An quando Confessarius cum verbis, vel signis dubiis, obscuris, ambiguis, nutibus, vel tactibus sollicitavit, teneatur pœnitens illum denunciare? Ex p. 4. tract. 5. Ref. 25.

Sup. hoc sup. §. 1. **A**ffirmativam sententiam docet Soufa *in Aphor. Inquis. lib. 1. cap. 34. num. 54.* ubi sic asserit. Mulier, cui Confessarius verba dubia profert, aut factum, vel signum dubium ostendit, tenetur de illo Inquisitoribus deferre, & stante dicto dubio possunt Inquisitores vocare Confessarium, & illum interrogare de intentione, qua verba illa, vel signa ambigua protulit. Ita ille, quod etiam antea docuerat *in opuscul. Confess. sollicit. cit. tract. 2. cap. 4. num. 16.* & ratio tenentis in hac est, quia Inquisitores possunt circa factum, aut verbum dubium Confessarium interrogare, ergo prædicta verba, vel facta Inquisitoribus denuncianda sunt, ut ipsi cognoscant, & examinent an sollicitationes sint. Probatur antecedens, quia cum Inquisitores possint procedere in hoc crimen, & ut constet, an commissum sit, necessariò sit exploranda mens ipsius Confessarii, quod nisi ipsemet explicet, fieri non potest; sequitur necessariò quòd possint ipsum vocare, & interrogare, alias enim frustra daretur in hoc crimen eis iurisdictio, sed quando hoc fieri expediat, diligenter advertant Inquisitores. Et ita hanc sententiam præter Soufam locis citatis docet etiam Peyrinus *in privileg. Minor. tom. 2. const. 4. Gregor. XV. §. 6. num. 21.* ubi sic ait: Mulieres si non solum verbis claris, sed etiam tacitis, seu obscuris, & ambignis, seu etiam nutibus vel tactibus fuerint à Confessariis sollicitatæ, debent eos Inquisitoribus denunciare. Ita ille.

RESOL. XXXV.

An Confessarius, qui in Confessionario, vel in alio loco sub pretextu confessionis, non tamen confessionis sequitur, sollicitavit fœminam, sit denunciandus? Et explanatur, quòd lex penalit non est extendenda de casu ad casum, & in casibus referatis ut pote penalis strictam esse faciendam interpretationem, idò concubitus in fœmina in vase præpostero non esse peccatum, & casum reservatum peccati nefandi, quòd non est propriè sodomia: & Clericum cognoscentem fœminam in vase non debito non incurere pœnas Extrav. Pij V. Ex p. 1. tr. 4. Ref. 13.

§. 1. **N**egativè respondet Portell. *in addit. ad dubia sup. hanc regul. verb. sollicitare fœminam, num. 12.* quia in dicto non sollicitavit in Sacramento, sive intra Sacramentum; & lex penalit, ut *supra* diximus, non est extendenda ad casum non expressum, ut multi asserunt apud Sanchez *tom. 3. lib. 10. disp. 4. num. 23.* & Rodriguez *99. regul. tom. 1. §. 47. art. 1.* & idè in casibus referatis, utpote pœnalibus, strictam esse faciendam interpretationem, in praxi semper docuit, cum Homobono *de Bonis de cas. reserv. par. 1. cap. 2. Chapavilla de cas. reserv. cap. 6. §. 1.* Coriolano *de cas. reserv. p. 1. sect. 1. art. 5. num. 4.* Naldo *in summa, verb. casus, num. 3.* Bonacina *de matrim. disp. 4. punct. 11. num. 5.* & de Sacram. *disp. 5. quest. 7. punct. 5. §. 3. num. 1.* Reginaldo *in praxi tom. 1. cap. 11. lib. 1. sect. 1. num. 127.* unde asserit Floronus *de cas. reserv. par. 2. cas. 7. num. 6.* Summa Corona *de in cas. par. 2. cap. 1. num. 16.* Bonacina *ubi sup. de matrim. & cas. 7. alij probabiliter, concubitus cum fœmina in vase præpostero non esse casum reservatum nefandi: quòd non est propriè sodomia; & cum simus in pœnalibus, ratio in hoc lex non est extendenda: & idè notavit Azorius p. 3. *lib. 3. cap. 19. §. 3.* non incurtere in pœnas Extravag. Pij V. Clericum cognoscentem fœminam in vase non debito.*

2. Sed his minimè suffragantibus, hodie hæc opinio non est tenenda: quia, ut notat Scorcia *in Bull. Pont. epit. 77. theor. 197.* Veneris *in exam. Episc. lib. 5. cap. 7. num. 9.* Bellocchius *de cas. reserv. p. 2. quest. 9. n. 1.* Gregor. XV. in sua Bulla declaravit, dictum Sacramentum esse denunciandum in illis verbis: *Qui præceperit contra confessionis fœminam sollicitaverit: & ita habent Edit. etiam Dominorum Inquisitorum.* Et hoc etiam ante dictam Bullam docuerat Rodericus Acugna *in tr. de Confess. sollicit. §. 15. per tot.*

RESOL. XXXVI.

An sit denunciandus Confessarius, qui sedens in confessionario, & loquens cum penitente stante, vel sedente ante Confessionarium illum sollicitat? Et an hoc procedat, si Confessor in subtelis Ecclesiæ, in quibus etiam saculares sedere solent, non in confessionario sollicitet; tamen aliquando in eisdem subtelis, & scammis confessiones suscipiat? Ex p. 4. tract. 5. Ref. 38.

§. 1. **H**ic casus frequenter potest accidere, & affirmative videtur respondendum, ex decreto Pauli V. quod asserit Coriolanus *de cas. reserv. par. 1. sect. 2. art. 22. num. 4.* & Peyrinus *de privileg. Minor. tom. 2. constitut. 4. Greg. XV. §. 5. num. 1.* & cuius tenor est hic. Feria 5. die 10. Iulii 1614. in Generali Congregatione Sanct. Rom. & univer. Inquisitionis, habita in Palatio Apostolico Montis Quirinalis, coram SS. D.N.